

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.

Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica.

Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.

Ne frankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega značaja stane beseda Din 1.—. V oglašnem delu stane petitna enostolpna vrsta Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 103

Sobota, 28. decembra 1935

Leto X

Na pragu

Še par dni, pa bo leto 1935. za nami. Kritično leto je za nami in s tesnobo v srcu stopamo v negotovost novega. Vojna v Afriki, mednarodni zapletljivi se postružejo kakor za stavo. Nikdar še svet ni živel v tako ogroženi nevarnosti kakor danes, ko mu grozi požar — po vsem svetu. Kako potrebno bi bilo, da si človeštvo to grozno pošast ogleda od blizu, pošast, ki se oborožuje do ušes in komaj čaka, da se prične pretakati kri.

Države, človeštvo, razvoj, vse to je prav za prav nedolžno na komplotu. Zakaj, komplota in njegovih namenov ne pozna in mu celo služi, ne da bi se mu poizkušalo samo upreti. Ljudje ne potrebujejo vojn, države ne. Vse, kar je spornega, se da mirno in potom sporazuma rešiti. Temu namenu bi morala služiti tudi mednarodna ustanova Društva narodov. Predvsem ta namen bi moralo imeti. Ali ga ima? Ali so vsi zastopniki držav verno vdani Društvu narodov?

Zunaj je sila, ki te namene Društva narodov ovira. Imperialistični kapitalizem je sila, ki diktira, ker se narodi, svetovna javnost ne upre grdim nakanam.

Spominjajmo se samo kupčije med Anglijo in Italijo glede Abesinije. Vsa javnost se je uprla in padli so v vodo načrti. Vse nič ni pomagalo, če je prej kapitalistično časopisje naglašalo potrebo abesinske civilizacije in trud Anglije za »nesebičen« mir v škodo Abesinije in v prid Anglije z ozirom na sredozemsko pomorsko vprašanje. Nič ni vse to zaleгло, ker se je izkazalo, da je eno kot drugo imperialistično osvajanje namesto mednarodnega sporazuma.

Svet se razcepi v takih vprašanjih na dva tri in več nazorov, ker je pod vplivom nejasnih utemeljevanj ali tendenčnih varanj. Vsaj zato kapitalizem ustanavlja konzorcije za kupovanje in izdajanje svetovnega časopisja. V japonsko-kitajski vojni, je prešlo na primer francosko časopisje, kakor so takrat poročali, 50 milijonov frankov podkupnine, oziroma nagrad, da opravičuje japonski napad na Kitajsko. Celo Društvo narodov ni posredovalo z uspehom, ker so velike države odrekale. Zakaj? —

Čas je torej, da se na pragu leta, ki nam nudi tako temno sliko za bodočnost, zavedamo tega položaja ter skušamo po svojih močeh sodelovati v boju proti vojni z besedo, dejanji, glavno pa s tem, da širimo delavski tisk.

Neodvisno časopisje, to je naš tisk, je najboljšo orožje proti vsemu grozečemu zlu, ker družbi delavstvo v organizacije ter resnično informira javnost o dogodkih, v katerih je vključeno.

Javno mnenje je svetovna sila, zdravo javno mnenje pa imamo, če časopisje pošteno obvešča javnost.

Tega danes ni. Zahtevamo pa to od delavskega tiska.

Agitacijsko delo za »Delavsko Politiko« imamo. Kakor so razširjeni socialistični listi med drugimi narodi, tako mora biti razširjena ta pri nas.

Naš list in mi bomo potem ustvarjali javno mnenje, ker bomo javnost poučili o resničnem položaju.

Sklenimo na pragu starega leta, da bo tako že v letu 1936.

Za demokracijo in svobodo

S svojo lastno močjo

Normalni razvoj človeštva in njegova socialnih razmer je mogoče le v svobodi in demokraciji. Danes svet popolnoma pozablja na to načelo. Prav v sedanjih političnih, gospodarskih socialnih razmerah, ki so tako kritične, bi moralo človeštvo spoznati, da je teh razmer nekdo kriv, kriv tisti, ki je ravnal usodo človeške družbe, to je kapitalistični gospodarski sistem, ki pozna le sam sebe, noče pa priznati nikakršnih pravic pri odločevanju v praktičnem življenju ogromnim množicam ljudstva, ki imajo želodec in pamet kakor gospodje, ki ravnajo s kapitalom.

Skoraj po vseh državah v Evropi opazimo, da se utihotaplja prikrita in neprikrita diktatura v javnem življenju in oblastniki se je oprijemljejo z vso strastjo kakor utopljenec bilke.

To bi še bilo razumljivo, zakaj kdor je absolutni gospodar, bi to rad ostal, kdor je sit, bi rad ostal sit sam, ker je vzgojen v sistemu kapitalističnega gospodarstva, ki mu nudi vse udobnosti. Neumljivo pa je, da politiki teh gospodarjev podpirajo v svoji bedi nezaposleni, zlasti inteligenti in nešteti drugi zarobljeni tlačani. Krilate fraze o zlati dobi, ki jo pribore človeštvo oni, ki so — zakrivali današnje razmere, vplivajo na te ljudi kakor hipnotično, tako da ne vemo, ali nimajo nič soli v glavi ali pa so tako hlapčevsko vzgojeni ter se ne zavedajo niti svojega človeškega dostojanstva.

To je silno žalosten pojav človeške kulture.

Socialisti smo vedno obsojali indiferentnost, to je nezavednost in manjvrednost ljudskih množic. Vedno smo trdili, da zahteva pošteno sožitje v človeški družbi čim popolnejšo demokracijo in svobodo, toda obenem smo trdili, da je najsvetejša na-

loga delavskega gibanja, izobraziti te množice po svojih načelih in jih dvigniti iz močvirja indiferentnosti. Dvigniti je treba te množice, da se zavedo svojega položaja in ponižujočega hlapčevstva. Dvigniti in organizirati v politično vplivno gibanje, ki bi oviralo nastopajočo reakcijo in jo končno zatrla v kali, preden napravi iz vsega sveta prisilno delavnico, družbo gospodov in brezpravnih sužnjev.

Čim jače se pojavlja reakcija, tem bolj pereča je ta naloga delavskega gibanja.

Menimo, da niti ni treba omenjati, da je temeljna naša zahteva tudi, da se delavski razred emancipira. To je, delavstvo ima svoje gibanje in v njem dela in sodeluje. Delavec nima ničesar iskati v nasprotniškimi taborih ter podpirati vpliv nasprotnikov ali igrati tam agenta provokaterja, ker je v delavskem gibanju dovolj dela, pozitivnega dela, ki jači naše gibanje. Delavstvo ima skupne interese in mora v svojem gibanju te solidarno zastopati in pospeševati. Da to vprašanje prav razumemo, se moramo dvigati kulturno in imeti iskreno voljo, koristiti svojem gibanju. Zakaj le delavstvo je faktor, ki lahko zajezi reakcijo. V prejšnjem stoletju je pokopal fevdalizem meščanski liberalizem s pomočjo delavstva. Liberalizma danes ni več, zato prehaja naloga sedaj na delavstvo, da zajezi reakcijo.

Zato so potrebne dobre, solidne delavske organizacije, prepojene z duhom demokracije in svobodoljubja, ki naj prinese človeštvu socialno pravico. Ta generalna naloga je tako važna, da je tudi najmanjše izdajstvo nad njo največji zločin proti človeštvu.

Dvignimo se torej in dvignimo naše sotrpine iz blata nevednosti in nezavednosti!

Amnestija v Avstriji

Pomilostitev udeležencev februarске revolucije

Za Božič je avstrijski režim amnestiral poslednje udeležence februarске revolucije — razen 16 — od katerih so bili mnogi obsojeni na deset in petnajst let ječe.

Med amnestiranimi so člani stranke kinega vodstva in obrambne formacije »Schutzbrnda« kot: Seitz, Danneberg, Proftova, major Eifler, Löw, general Körner i. dr.

Ta amnestija se spravlja v zvezo s spremembo zunanje političnega položaja. Pred Božičem sta prišla na Dunaj intervenirati radi amnestije poslanca angleške delavske stranke: D. R. Greenfell in John Parker s strankinim advokatom Elwynom Johnsom.

Japonci izzivajo nove konflikte

Japonsko - mandžurske čete so napadle obmejno postojanko notranje Mongolije, ubile 16 mongolskih stražnikov in so vpepilele stražno postojlo. Vlada notranje Mongolije, (ki se nahaja pod sovjetsko zaščito), je radi tega protestirala pri mandžurski vladi, (ki je pod japonskim

vplivom.) Značilno je, da se je napad izvršil ravno v času, ko se mongolski ministri mude v Moskvi, kjer se posvetujejo s sovjetsko vlado, kako bi najbolje mogli organizirati obrambo mongolske meje pred naraščajočo agresivnostjo Japoncev.

Iz notranje politike

Beograd, 25. 12. 1935.

Aca Stanojević je kot star radikal in radikalski prvak ostal na strani članov bivšega glavnega odbora Narodne radikalne stranke. Zato je seveda opustil nadaljnje sodelovanje v glavi JRZ. Tako sledi vsaj iz komunikeja, ki ga je objavila uradna agencija Avala.

S tem so seveda porasli stari radikali na ugledu posebno pri Pohorcih. Včasih so sicer vedeli povedati Pohorci, da stari radikali nič ne pomenijo. Da nimajo niti v Srbiji nikogar za seboj. Da je to le izbrana družba osebnih ambicij in da je »namudrivanje in podvalivanje« alfa in omega njihove politične modrosti, načelnosti in taktike.

Kdo ve, če pa ni prišel sedaj čas, da se ta sloviti glavni odbor oženi na novo, pa seveda pobere drugod kako staro devico. Ni izključeno, da bo celo dr. Maček spoznal v teh starih radikalih zopet nov plamen one stare, še predvojne svobodoljubnosti in demokratičnosti, kar je vsaj v prvih početkih na svojih praporih visoko dvigala Narodna radikalna stranka.

Čirča, najbrže ta preokret strankarske preorientacije ni iznenadil. Saj je na shodu v Novem Sadu dokazoval, da je prišel po narodnem razvoju duha in prilik od tega, da mu je kot izvoljenemu opozicionalcu iskati torišča le v JRZ.

Proti zablodam

Pri nas mislijo nekateri, zlasti polinteligenti in domišljavi ljudje, da morajo vedno drezati v delavsko gibanje in organizacije. Navadno niso to delavci in ne ljudje, ki opravljajo koristno ročno ali duševno delo. Pač pa so domišljavci brez ideološkega in organizatoričnega duha. Zato se delavsko gibanje takih prijateljev ne boji in se jih ne bo balo, ker v delavstvu končno le zmaguje ukoreninjena zavest, ki jo diktira delavcem današnji gospodarski sistem.

Kako neutemeljeno je rovarjenje v delavskih vrstah, nam potrjujejo tudi s stališča komunistov sklepi zadnjega kongresa kominterne. Ti sklepi pravijo, da je treba porabiti vse sile proti fašizmu in v obrambo demokracije ter zaradi tega podpirati socialistično gibanje, ki se v sedanjem političnem položaju bori v tem pravcu. Sklepe je izrecno utemeljeval referent, da je boj proti socialističnemu gibanju neutemeljen, ker je to gibanje edino, ki se zavzema za demokracijo.

Za enotno socialistično gibanje

Sklepi kominterne sicer pravijo, da naj komunisti vstopajo tudi v meščanska gibanja, da tam uveljavljajo svoje zahteve. Mi ne vemo, kakšne zahteve naj tam uveljavljajo, ker se tam le korumpirajo in cepijo svoje sile. Delavsko gibanje je vedno zagovarjalo emancipacijo delavskega razreda in je logično, da bo le takrat kaj doseglo, če bo izpopolnilo svoje vrste.

Vendar ima tudi to stališče kominterne svoj pomen. Mi vemo, da kapitalizem politično odklanja Rusijo, da se boji ruske invazije. Enako ve tudi Rusija, da bi mednarodni kapitalizem in kapitalistične države rade zadavile ruski režim. To sklepamo že iz tega, ker se je onemogočil vzhodni pakt.

Zato ruska kominterni ni nikomur naročila, da naj ruši delavsko gibanje, ker ni to v nje interesu.

Omilitev svetovne gospodarske krize?

V jugoslovanskem gospodarstvu opazamo sicer prehodno izboljšanje gospodarstva. Vendar je pa socialna kriza večja, ker se znižujejo delavske in nameštenske plače.

Kako je z gospodarskim razvojem v drugih državah? V industrijski produkciji sta vodilni Anglija in Zedinjene države v Ameriki. V drugih deželah je industrija napredovala le malo. Angleška industrija ima še vedno dobro konjunkturo, ki jo v zadnjem času podpirajo naročila vojnega orožja in utegne trajati dalje časa. Ostalo industrijo je za daljšo dobo poživilo v Angliji stavbarstvo, ki pa že popušča. Primerjaje angleško produkcijo in gospodarske številke tekočega leta z najvišjo konjunkturo 1929, moramo vedeti, da takrat najvišje konjunkturo gospodarstvo v Angliji ni doseglo, kakor primeroma v drugih deželah. Končno priča tudi 1.900.000 nezaposlenih, da kljub vzletu kapitalističnega gospodarstva še vedno ni mogoče zaposliti vseh ljudi. Izvozna trgovina se je v tem letu znatno izboljšala.

Dežela s tehnično najbolj razvito kapitalistično produkcijo, Zedinjene države Severne Amerike, ima že več mesecev najboljšo konjunkturo v glavnih panogah svoje industrijske produkcije. Izdelava surovega železa in jekla napreduje, produkcija avtomobilov se bliža rekordnim številkam, tudi izvoz in uvoz sta se dvignila. Če se je bilo bati, da bo imela odprava zakonodaje Nire (razveljavilo najvišje sodišče) slab vpliv na gospodarstvo, tedaj gre vsaj deloma za sluga delavskim strokovnim organizacijam, da se to ni zgodilo. Organizacije so imele v letu 1935 ugodno priliko, da so se borile za določbe Nire in za svoje ojačenje. Odločno so se borile proti zniževanju plač in proti podaljšanju delovnega časa. Poučevanje in nadaljevanje organiziranja delavstva pa se nadaljuje. Četudi zaenkrat ni vidna organizacija na zunaj, je vendar za nadaljevanje osvoobdilnega boja v Zedinjenih državah odločevalnega pomena. Deset milijonov nezaposlenih, ki so v tem letu izsilili pričetek ustanovitve velikopotezne državne socialne zakonodaje, so resen opomin, da je treba družabni razvoj primerno urejevati, če nečemo, da gospodarstvo in družba okrne.

Srečen otok v toku evropskega gospodarstva so škandinavske dežele. Na Švedskem, Danskem in Norveškem se nahaja gospodarstvo zaradi ukrepov socialno demokratičnih ali socialnodemokratičnih in levomeščanskih koalicijskih vlad ter zaradi ugodnih vplivov svetovno gospodarskih dogodkov v stalnem izboljšavanju. Industrijska produkcija narašča,

nezaposlenost nazaduje in mačkmetiško prebivalstvo si ob sodelovanju z delavci izboljšava svoj socialni položaj. Uvoz in izvoz nordijskih držav sta v tekočem letu znatno porasla.

Belgijsko gospodarstvo se bistveno razlikuje od našega, ker je tam cela vrsta industrij, ki delajo za izvoz. Čim dalje je trajala svetovna gospodarska kriza, tem večjo škodo je imelo. Razveljavljanje vrednosti naj bi olajšalo položaj, pred vsem pa pospeševalo izvoz in zmanjševalo nezaposlenost. Po ukrepih s sodelovanjem delavske stranke v koalicijski vladi se je število nezaposlenih zmanjšalo za 150.000, toda nizke mezdne in plače še vedno ovirajo večji in trajni dvig produkcije.

V Franciji, ki velja za voditeljico tako zvanega bloka dežel z zlato valuto, se je izpočetka tega leta gospodarska kriza še nekoliko poostрила. Nazadovanje v industrijski produkciji je pa bilo v celoti v tej državi manjše kakor v drugih državah. V zadnjih mesecih se šele pojavlja majhen dvig. Izvoz Francije je v primeri s prejšnjim letom močno nazadoval, tako da je morala Francija uvozno kontingentiranje poostriiti, kar zadeva tudi države male antante. V Franciji se vrši huda borba glede valutne politike ter kaže, da pridobivajo na vplivu pristaši devalvacije franka.

V večinioma agrarnih državah evropskega vzhoda in jugovzhoda gospodarski položaj ne beleži bistvenih izprememb. Pač je industrijska produkcija — kot izraz stremljenja po avtarkiji — deloma znatno napredovala. Toda o splošnem gospodarskem dvigu ne moremo govoriti, ker se kljub zvišanim cenam za agrarne pridelke v teh deželah položaj kmetijskih množic ni znatno izpremenil.

Nacionalno socialistična Nemčija in fašistična Italija sta svoje gospodarstvo podkurili z obsežnimi oboroževalnimi naročili. V obeh deželah je vsa industrijska in agrarna produkcija usmerjena popolnoma po vojni potrebi. V Nemčiji se nahaja napihnjeno gospodarstvo, ker ni mogoče oboroževalne industrije kar nadaljevati na kredit, pri koncu. Nezaposlenost, ki so jo nacionalni socialisti hoteli popolnoma odpraviti do konca l. 1935, izkazuje danes po domačih statistikah nad dva milijona nezaposlenih, katerih število se bo v bodočih mesecih zopet zvišalo za tri četrt do enega milijona. Nemški izvoz je dosegel v tem letu najnižje stanje v vsej dobi krize.

Mussolini poizkuša vso srečo z vojno. Iz naroda se izsesavajo vojna posojila, uvaža se racioniranje najvažnejših živil ter življenjskih potrebščin in kot posledica fantastičnih vojnih stroškov se pospešeno bliža

Francoski senat sprejme protifašistični zakon

Dne 24. okt. m. je francoski senat v končnem citanju sprejel protifašistični zakon z 207 glasovi proti 84.

Načrt, ki je bil sprejet v zbornici, je določal, da sme fašistične organiza-

cije razpustiti notranji minister. Senat je določbo izpremenil, po kateri sme te organizacije razpustiti predsednik republike na podlagi sklepa vlade.

V Afriki hudi boji

Zlasti na severni fronti Abesinije so bili precej hudi boji. Po našem mnenju boji niso imeli ofenzivnega, marveč le defenzivni značaj. V pogorju Tembieju je utrjen ras Sejum. Ob obeh straneh so prodirali Italijani, pa utegnili obkoliti to pogorje. Zaradi tega so Abesinci izvedli operacijo proti Aksumu na eni in Makallu na drugi strani. Žrtve so bile velike, čeprav so Abesinci v teh bojih zmagali in zaplenili mnogo vojnega materiala.

Z južnega bojišča ni posebnih poročil.

Zaradi izpremembe angleškega stališča so v Italiji presenečeni. Mus-

solini odklanja odgovornost za posledice, želi pa, da Francija posredovanje nadaljuje. Laval odklanja nadaljnje posredovanje, češ, da more o teh stvareh ukrepati dalje le trinajstorični odbor Društva narodov.

V Angliji se tolažijo, da zaradi dogodkov v Evropi ne pride do vojne. Najbolj pereče sredozemsko pomorsko vprašanje med Anglijo in Italijo se bo dalo mirno rešiti, ker je Italija v zadregi. Anglija je tudi vprašala pomorske države, če ji dovolijo v svojih morjih baze za operacije. Večina držav je pristala in je s tem Anglija zopet pridobila močan adut proti Italiji.

Iz statistike socialnega zavarovanja

Poslabšanje soc. položaja v enem letu

V mesecu oktobru 1935 je bilo zavarovanih pri socialnem zavarovanju 601.522 zavarovancev (439.962 moških in 161.660 žensk). To je 7.282 več kakor v mesecu septembru.

Po zavarovanih mezdah spadajo med zavarovance do 8 Din dnevno 79.552, od 8 do 24 Din 284.882, od 24 do 34 Din 101.431, od 34 do 48 Din 66.903 in z zaslužkom nad 48 Din 68.854 zavarovancev.

Povprečna mezda je iznašala

21.72 Din na dan, to je 0.38 Din manj kakor lani istega meseca.

Celokupna zavarovalna mezda je znašala 326.62 milijonov dinarjev, v septembru pa 323.51 milijonov dinarjev.

Število članstva je poraslo v zadnjem letu za 6.39%, dočim se je celokupna zavarovana mezda zvišala le za 4.53%. Splošno mezдно poslabšanje znaša potemtakem v enem letu 1.86%.

propad lire. Prejemki naroda padajo, dočim je nezaposlenost manjša kot posledica velikih vojaških vpoklicev v vojno službovanje. Gospodarski razvoj v Nemčiji in Italiji je ovrgel trditev, da fašistična oziroma nacionalistična diktatura vodi gospodarstvo k ozdravljenju.

Pogled v gospodarski položaj uči torej, da se je omiljenje krize v večini najvažnejših dežel nadaljevalo, da pa gospodarstvo tega pojava kapitalističnega sistema še nikjer ni rešeno. Poyšod morajo še milijoni ljudi kot žrtev kapitalistično gospodarskih zakonov težko trpeti.

Če si z naročnino v zaostanku, jo poravnaj takoj! Pomisli, da se morajo delavski listi vzdrževati izključno z lastnimi sredstvi. ---

Človek, njegova vrednost in ekonomija

Tudi gospodarstvenik Rudolf Goldscheid govori o človeški vrednosti v gospodarstvu. Ekonomija s človeštvom, pravi, je glavna, toda ne kot etični postalat, marveč kot gospodarski faktor, kot delovna sila in konzument. Ekonomija z delom je pravi temelj gospodarstva. Poleg produkcijskega in mobilnega kapitala je organični kapital (delovna sila) postal jako soodločevalen, v taki meri, da postajajo vedno močnejše tendence, da mora biti država predvsem zaščitnica organskega kapitala (delavstva). Ta skrb ni nepotrební luksuz. Ni pa večjega, dražjega luksusa, kakor brezbrizno gledati bedo množic. V tem pogledu je socialna politika ona, ki hoče že vnaprej presoditi, kaj ne smemo dopuščati, da se z delavstvom godi.

Novoletna številka »Delavske Politike« bo izšla v ponedeljek 30. t. m.

B. Traven, Bombaž

II. Knjiga

Prevala Talpa 40

»Osnažite pladnje,« mi je dejal mojster. »To boste menda znali. Če bi prišla stara (to je bila senjora Doux, ki nikakor ni bila stara, nego ji je bilo komaj trideset let) — saj mora v vsak drek vtakniti svoj nos —, potem snažite kar pladnje. Potem ne bo opazila, da se na pekarijo nič ne razumete. Toda sedaj ne bo prišla, sedaj je stari prijatelj; saj sicer sploh ne utegneta. Sploh se čudim, da sploh na to še utegneta misliti. Toda pri vseh reči na to sploh ne mislita. Kadar sta skupaj, mislita pač na nas, ali morda ne jemo jajc. To pa sedaj kar lepo poizkusiva.« Ubila sva nekaj jajc, dala nanje sirovo maslo in vse skupaj vtaknila v peč. Ko sem se najedel, sem se začel učiti čistiti pladnje. To pa ni tako enostavno, kakor bi si človek mislil. Treba se je šele naučiti. Potem sem moral odtehtavati moko. Tudi to ni kar tako. Potem sem moral ubiti pet sto jajc in odločiti rumenjake od beljakovine. Če bi delal to na tak način, kakor dela mati v kuhinji, bi potreboval za to delo teden dni. Tu pa mora biti ta reč opravljena v komaj dvajsetih minutah in niti pikica rumenjaka ne sme kaniti v beljakovino, sicer bi nastale razne težave.

Potem sem se učil ravnanje s stroji, ki režejo testo, kuriti ogenj, delati testo za kruh in pecivo, glazirati malo pecivo, obrezovati torte, pripraviti vse za njihov okras, čistiti skleda in posode, po-

mivati mize, pometati pekarno, mleti led, pripravljati sladoled in še marsikaj drugega. Vse lepo počasi, kakor se da vsaki stvari priučiti. Na svetu ni stvari, ki bi se je človek ne naučil.

Potem je prišla sobota. Mezdni dan. Toda mezde nismo dobili. »Manjana, jutri,« je dejal senjor Doux. Naslednji dan je bila nedelja in delati smo morali več kakor v ostalih dnevih. Kar pa se tiče izplačila mezde, se ob nedeljah mezda ne izplačuje: »Jutri.« V ponedeljek je tudi ni izplačal, ker še ni bil v banki. V torek ni imel denarja, ker je denar, ki ga je dvignil v banki, že izdal. V sredo so dobili mezdo šele natakariji, v četrtek pa sploh ni imel denarja in zato ni mogel izplačati. V petek ga ni bilo najti; zmeraj, kadar smo ga iskali, je pravkar odšel v stanovanje in ga nismo smeli motiti. V soboto bi moral izplačati že dvojno mezdo, tedaj pa je imel prevelike izdatke, ker je moral nakupiti še za nedeljo in so banke že opoldne zaprle. »Jutri,« je rekel. Toda naslednji dan je bila nedelja, ko ne izplačuje mezd. »Jutri,« to je bil ponedeljek, tedaj pa ni bil še v banki.

Po treh tednih sem dobil prvi denar, toda ne za tri tedne, nego samo za en teden. Tako je bilo teden za tednom, zmeraj je za cele tedne zaostajal s plačilom. Mi pa nismo smeli niti četrt ure zaostati z delom, sicer je bila strahota. Na dan smo morali delati po petnajst, šestnajst, da celo po ena in dvajset ur. To se mu je zdelo samo ob sebi umevno in prav tako samo ob sebi umevno se mu je tudi zdelo, da je izplačeval mezdo, kadar se mu je ljubilo, in ne, kadar bi jo moral.

Toda drugega dela ni bilo najti, in četudi bi se dalo najti, ga nismo utegnili iskati. Ko smo popoldne dovršili delo v pekarni, so bili ostale delavnice in uradi, kjer bi povprašali za delo, navadno že zaprti. Morali smo pač vzdržati. Če hočeš živeti, moraš jesti, če jedi drugače ne dobiš, si jo moraš pač poiskati tam, kjer je.

Natakarijem se ni prav nič bolje godilo. Na mesec so dobivali samo po dvajset pez mezde, v ostalem pa naj bi živeli od napitnin. Toda tu ljudje niso z napitninami kar nič radodarni, in če je bilo malo gostov, je natakarijem prešel smeh. Potem so bili oni krivi, da so gostje izostali, in senjora Doux jim ni privoščila niti dvajset pez mezde. Mi smo stanovali v hiši, natakariji pa ne. Imeli so družine in so stanovali pri družinah. Radi tega so imeli še posebne izdatke. Niti dovolj jedi niso dobivali, nego samo tako mimogrede — kot miloščino ali kot posebno ugodnost. Naš mojster že štiri mesece ni dobil mezde. Tudi če bi hotel iti, bi ne mogel, ker bi ga senjor Doux cele tedne zadrževal z izplačilom. Vsak dan bi morali dobiti pri kosilu steklenico piva. Tako je bilo pogodeno. Toda dobili smo pivo samo tedaj, če je bil senjor Doux posebno dobre volje, če je dospelo mnogo naročil ali če smo morali dvajset ur delati. Kosila so bila prav dobra. Dobivali smo mnogo mesa, pri kosilu dvoje ali troje mesnih jedi. Toda čez teden dni nismo mogli več jesti; kajti vsak dan smo dobivali isto. Niti riževo zrnice ni bilo danes drugače, kakor je bilo včeraj, in niti ena mesna jed ni danes drugače teknila, kakor bo teknila jutri.

Doma in po svetu

Sestava ravnateljstva Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani. Prejšnji petek je imelo novo ravnateljstvo OUZD v Ljubljani prvo sejo. Za predsednika je bil izvoljen Franc Kremžar, za podpredsednika Leopold Jonke in Matko Turk. Za predsednika nadzorstva je bil izvoljen Ivan Kovina, za podpredsednika inž. Franc Miklavc in Leopold Vestner. Rentni odbor tvorijo: predsednik in dr. Jeglič, Klanjšek, Majersič, Kukovica ter gradbeni odbor: predsednik Golobranc, Turk, Majersič in Jonke. — Naši člani se seje niso udeležili, ker so odložili mandate.

Dr. Edo Šlajmer umrl. V št. Vidu nad Ljubljano je umrl v ponedeljek, dne 23. t. m. popularni kirurg dr. Edo Šlajmer v 72. letu starosti. Rojen je bil 8. oktobra 1864 v Čabru. Svojo zdravniško prakso je izvrševal v Ljubljani in je bil znan po vsej Sloveniji. Leta 1891 je postal asistent v ljubljanski bolnišnici ter postal 1892 primarij kirurškega oddelka. Upokojen je bil 1911. Svojo prakso pa je opustil šele pred dvema leti. V politiko se ni vmešaval.

Nad 30 smrtnih žrtev je zahtevala železniška katastrofa, ki se je zgodila dne 24. t. m. na Turinškem v Nemčiji. Okrog 60 potnikov pa je bilo ranjenih.

Novi volilni zakon nameravajo izdati v Grčiji. Osnutek predvideva 300 poslancev, država pa je razdeljena na 32 okrožij.

Dr. Karl Kramar petinsedemsetletnik. Dne 27. t. m. je dovršil čiški politik dr. Kramar 75. leto starosti. Dr. Kramar je bil voditelj takozvanega mladočeskega gibanja. Z njim je mnogo sodeloval Ivan Hribar. Kramar je bil več let poslanec v Avstriji ter bil obsojen zaradi veleizdaje. Pomilostil ga je mladi cesar Karl ob nastopu. Takoj po prevratu je bil ministrski predsednik, pozneje pa je njegovo gibanje odreklo, ker je zavračalo sodelovanje med narodi namesto čehoslovaškega nacionalizma.

183 milijonov frankov kredita je odobrila francoska zbornica za državno obrambo.

V Španiji so radi silnih nalivov nastale velike poplave.

Ruski belogardijski iz Mandžurije, ki jih podpira Japonska, so izvršili atentat na ruski vlak na amurski železnici, pri katerem je našlo smrt 200 potnikov. Atentat je veljal predvsem sovjetskim uradnikom, ki so se vozili v Habarovsk. Amurska železnica teče mestoma tik ob reki Amurju, ki tvori mejo med sovjetsko vzhodno Sibirijo in Mandžurijo.

Na kitajskih univerzah v Pekingju, Nankingju in v Šanghaju, so se zadnje dni vršile velike in burne dijaške demonstracije proti avtonomističnim stremljenjem v severnih provincih in proti Japonski osvojevalni politiki. Vlada je povabila rektorje in zastopnike dijakov, da se z njimi posvetuje o teh vprašanjih.

Razlikujte med narodom in režimom

»Iz okolice Kanala, decembra 1935.

Odkar smo se zadnjič oglasili, je pri nas mnogo novega, ker imamo vojno v Afriki, vendar za sedaj ne bomo pisali o tem, temveč se pomenimo malo o nacionalizmu.

Tudi pri nas imamo take nacije, ki radi tukajšnjih slabih razmer odidejo v Jugoslavijo. Trobojnici, ki jo navadno nosijo, odstranijo zeleno barvo in jo nadomestijo z modro, pa imamo »zavednega jugoslovenskega nacionalista« pred seboj, ki povzroča še graja Italijo. Ko pa to ne pomaga in se ga loti še domotožje, pa ga imamo spet doma. Trobojnico spremeni s tem, da nadomesti modro z zeleno barvo in graja se obrne proti Jugoslaviji, kar tukajšnjim oblastvom jako ugaja. — Pa imamo zopet »Fascista Nacionalista Italiano«. Živel narod! Eja Duce! Tako ti tak človek svoj šovinizem po vetru varno suče. Če bi kitajski režim dočakali, bodo taki ljudje še kite nosili.

Druge vrste »prave« slovenske nacije imamo, ki zaradi zatiranja s strani fašistične strahovlade bruhaajo sovraštvo kar na ves italijanski narod. Ti ljudje ne razlikujejo nacionalizma oz. fašizma od narodnosti. Politično stranko in režim lahko sprejmemo ali zavrnemo, zagovarjamo ali grajamo, narodnost pa je z rojstvom določena. Zato niso vsi Italijani krivi, če nas fašizem zatira, ker niso vsi Italijani fašisti. To lahko ugotovijo vsi tisti, ki so v času svetovne vojne potovali po Italiji kot begunci ali povojni emigranti v raznih državah, ki so bili v do-

Nashe stališče do novega imenovanja občinskega sveta.

V novi občinski svet sta bila imenovana tudi dva sodruga, ki sta že svoječasno bila v ljubljanskem občinskem svetu kot predstavnika Socialistične stranke Jugoslavije.

Z imenovanjem obeh sodrugov je bilo najprej rešiti vprašanje, če naj imenovana postavitev sploh sprejmeta. Bivši člani razpuščene stranke so odločili: oba imenovana sodruga naj postavitev sprejmeta, vendar pa pod sledečimi pogoji:

Sedanji imenovani občinski svet mora smatrati za svojo prvo in glavno dolžnost, da stori vse, da se na ljubljanskem magistratu likvidira nenaravno in nesmiselno vzdrževanje in vladanje imenovanih občinskih uprav. — Likvidacijo tega izjemnega položaja morata pred vsem podpirati in zastopati oba imenovana sodruga.

Povedati in zahtevati je treba, da se mora to izjemno stanje likvidirati z izvedbo volitev na podlagi splošne, enake, tajne in proporcionalne volilne pravice in doseči je, da se z obljubljenimi demokratičnimi političnimi zakoni v tej smeri izpremeni tudi sedanji zakon o mestnih občinah.

Le na tej podlagi izvoljeni občinski svet je upravičen in pooblaščen gospodar ljubljanske mestne občine.

Za oba imenovana sodruga bo torej mesta v imenovanem ljubljanskem občinskem svetu le, če se ne pokaže pri imenovanju ve-

Prva seja ljubljanskega občinskega sveta je bila le formalnega značaja. Bivši župan dr. Ravnihar je povedal, da je splošna nabiralna akcija 1. novembra dala 40.545 Din. Druga akcija 18.000 Din in Vse za otroka 37.888 Din; 63 rodbin je prevzelo otroke na hrano. — Odvetnik dr. Ivan Stanovnik odlašala občinsko svetovanje, ker ne more prevzeti odgovornosti za bivše gospodarstvo v občini. Novi župan dr. Adlešič omenja, da so dolgovni občine po vojni narasli od 18 na 180 milijonov zaradi investicij. Občina uvede politiko socialnega skrbstva, komercializacijo mestnih podjetij itd. Novi župan ne odklanja stvarne kritike?

Maribor

Zborovanje zaupnikov in organizacijskih funkcionarjev.

Ponovno opozarjamo vse obratne zaupnike in organizacijskih funkcionarjev na zborovanje, ki se bo vršilo v nedeljo, dne

Predprodajne vstopnice

za Silvestrov večer pri »Unionu«, je treba obračunati najkasneje do nedelje, dne 29. decembra v tajništvo Stokovne komisije. — Istotam kakor tudi v administraciji »De-

čini hotenje, da se z izkoriščanjem sedanjega izjemnega položaja hoče vzdržati na oblasti. — Imenovanje dveh socialističnih odbornikov ne more služiti večini za videz, da je z nezadostnim zastopstvom delavskih slojev zadosteno potrebi, da so v občinskem svetu zastopani vsi sloji ljubljanskega prebivalstva.

Za sodelovanje v občinskem svetu pa imata imenovana sodruga sledeče naročilo: Zagotoviti si morata popolno svobodo, povsem proste roke, nevezana do posameznih skupin in občinskem svetu morata zastopati samo koristi delovnih slojev ljubljanske občine. Zahtevati pa morata tudi, da si tako svobodo priborita tudi za to, da bosta lahko v stalnem stiku s svojimi sodrugi in delavci ter da bosta mogla s sestanki, shodi obveščati ljubljansko delavstvo o nalogah ljubljanske občine in delu ljubljanskega občinskega sveta. — Čim bi se občinskima odbornikoma jemala ali zavirala možnost stalnega kontakta z delavskimi zaupniki, tudi tedaj za delavskega zastopnika ni več mesta v ljubljanskem občinskem svetu. Aktivno sodelovanje v občinskem svetu je torej vezano na možnost neposrednega kontakta z ljubljanskimi delavci. — Ta neposredni kontakt pa bo tudi najboljši dokazal, da so dani za izvedbo volitev tudi tisti pogoji, ki jih je notranji minister zahteval, to je, da bodo lahko mirno spali žandarji in mirno uradovale tudi politični uradniki.

Silvestrovanje Stokovne komisije za Slovenijo, v dvorani Delavske zbornice, bo lep družabni večer pri pogrnjenih mizah. Ples bo ob zvokih godbe »Zarja«. Na sporedu so kupleti, šaljivi nastopi, ki jih pripravljajo delavske oder »Zarje«. Nekaj izredno lepega bo pa simbolična slika, delo pisatelja Ivana Vuka »Mi kovači«, ki jo bo uprizoril delavski oder ob polnoči. — Vstop samo proti vabilom! Na to ne pozabite in si ga preskrbite vsak pri zaupniku svoje organizacije že zdaj, ali pa si pridite kar ponj v Stokovno komisijo. Začetek ob 20. uri. Vstopnina 6 Din. Zvečer pri blagajni, če bo še kaj prostora, pa 8 Din.

Maribor

Zborovanje zaupnikov in organizacijskih funkcionarjev.

29. decembra ob 9. uri dopoldne v Delavski zbornici, II. nadstropje.

lavske Politike« bodo predprodajne vstopnice po Din 6.— in Din 8.— na razpolago do torka, dne 31. decembra.

SILVESTROVANJE mariborskega delavstva

bo v veliki dvorani pivovarne »Union«. Sodelujejo: Pevski

zbori Enakost, Frohsinn, Grafika, Krilato kolo, Pevski odsek pekov in Zarja. Svira godba Glasb. društva žel. delavcev in uslužbencev pod vodstvom g. M. Schönherr-ja. Začetek ob 20. uri.

Vstopnina nizka.

Zaupniški tečaj. V soboto, dne 28. decembra predavata s. Grčar o »gospodarskih vprašanjih« in s. Eržen o »praktičnem spisu«.

Radi špijonaže v korist neke sosednje države, so bili te dni od državnega sodišča v Beogradu obsojeni: ključavničar Franc Kreintz iz Maribora na 20 let ječe, gostilničar Albert Achtig iz Maribora na 15 let ječe in hotelirka Frančiška Baumann iz Varazdina na 18 let ječe. Trije obtoženci so bili oproščeni.

Seja mariborskega mestnega sveta je sklicana za ponedeljek, dne 30. t. m. v mestni posvetovalnici.

Rdeče morje in plavi Nil. Tukajšnji »Večernik« piše: »Inkorporacija? Po Mariboru razpravljamo živahno o tem vprašanju. Bo — ne bo — bo? Sedaj tuhamo in pogrujavamo. V Ljubljani se je izvršila, v Celju in Ptuj tudi. Po Mariboru gre sledeči glas: tamkaj pa okoli in okoli nimajo »rdečega« morja. In razen tega teče po sredi Maribora v široki strugi »plavi« Nil. I »rdeče« morje i »plavi« Nil rada preplavljata. — O rdečem morju in vprašanju inkorporacije se po mestu res mnogo šušlja. O plavem Nilu, ki baje teče po sredi Maribora, pa smo sedaj prvič slišali. Ne oporekamo. Morda je svojčas res tekel plavi Nil skozi naše mesto. Sigurni pa smo, da se je v zadnjih mesecih popolnoma izsušil, ostalo je le še močvirje, katerega se pa vsak rad izogne.

Novo župnišče hočejo ustanoviti v Studencih. O tem bo moral razpravljati tudi mestni občinski svet na svoji seji 30. t. m. Kaj ima občinski svet opraviti s to zadevo, je težko reči. Upravno-politično občina nima s cerkveno občino nobenega opravka. Verniki se bodo pa že znali braniti pred novimi cerkvenimi davčninami.

Smučarji so razočarani nad vremenom. Pred tednom je zapadel sneg do kolen in zimski športniki so se veselili smuke čez Božič. V torko popoldne so romale dolge vrste smučarjev na Pohorje, čez noč pa je nastopilo toplo južno vreme, sneg se je začel topiti in s smuko ni bilo nič. Za Božič bi se imelo otvoriti tudi drsališče v mestnem parku, ki pa ga je čez noč voda zalila.

Na vogalu Glavnega trga in Vetrinjske ulice namerava prihodnje leto neka zadruga podreti pritlično hišo in postaviti tam štirinadstropno palačo, ki bo vsebovala v pritličju gostilno, v prvem nadstropju pisarne, v ostalih nadstropjih pa stanovanja.

Azilni sklad PTL je potom dinarske stanovanjske akcije v Mariboru in z daril posameznikov dosegel v mesecu novembru 1935 vsoto Din 194.454.—, ki je namenjena za zgradbo azila jetičnim bolnikom. Proti-

tuberkulozna liga v Mariboru se vsem darovalcem in nabiralcem najpristneje zahvaljuje! Podporniki se lahko poslužujejo v potrebi Protituberkuloznega dispanserja, ki posluje tudi za vse revne sloje vsak delavnik od 9. do 11. ure v palači OUZD v Mariboru.

Za 1800 jajc je opeharila splošno bolnico neka kmetica iz Sikol, ki je dobavljala bolnici jajca. Za jajca je dobavljala v kuhinji nakazila, na katerih je bilo označeno število jajc, ki jih ji naj pri blagajni izplačajo. Ona pa je številke na nakazilih pomnožila in si pustila plačati mnogo več jajc, kakor jih je pa prinesla. Blagajniku se je zazdelo sumljivo, da kuhinja kar naenkrat potroši toliko jajc več in je poizvedoval. Na ta način so ugotovili prevaro. Kmetico je sodišče za to obsodilo na 6 mesecev zapora in 1000 Din globe.

Ruše

Lepo uspelo zborovanje. Minulo nedeljo popoldne se je vršilo v gostilni Magdič strokovno zborovanje, katerega so se udeležili tudi tekstilne delavke. O pomenu strokovne organizacije, obratnih zaupnikov in delavskem tisku sta poročala ss. Petejan in Vidovič. Po zborovanju se je organiziralo lepo število novih članov za Splošno delavsko strokovno zvezo, priglasilo se je pa tudi več naročnikov in naročnic za »Delavsko Politiko«. Zborovanja se je udeležilo tudi nekaj vrlih tekstilnih zaupnikov in zaupnic iz Maribora.

Poljčane

Delavsko predavanje. Zveza rudarjev Jugoslavije, podružnica v Poljčanah, priredi v nedeljo, dne 29. decembra ob 15. uri popoldne v hotelu Mahorič v Peklu pri Poljčanah za rudarje predavanje s. dr. Reimana o naši zakonodaji glede rudarjev.

Zabukovca

O našem gibanju. Da bodo sodrugi in sodružice tudi v drugih krajih obveščeni o našem delovanju, podajamo v naslednjem poročilu o dogodkih v našem pokretu v preteklem mesecu. — Na praznik zedinjenja 1. decembra so gostovali naši Zarjani v Velenju v dvorani »Rudarskega doma« s tridejanko J. Moškriča »Razkrinkana morala«. Med odmorji je sviral tudi orkester »Zarje«. Društvo se je počutilo zelo dobro med svojimi sotrpini-rudarji. Nekatere gospode je sicer bodel velik obisk v oči, pa se bodo morali že navaditi tudi delavskega kretanja. — Dne 8. decembra popoldne smo pokopali našega dolgoletnega sodruga Kisovarja Fr., ki je podlegel prehitri izčrpanosti svojih sil pri težkem rudniškem delu. Sodr. Brezovšek se je v lepem nagovoru poslovil od rajnika. Mnogoštevilni sodrugi so spremili umrlega na zadnji poti in ga položili materi naravi v naročje. Pevsko društvo »Zarja« mu je zapelo v zadnji pozdrav. — V nedeljo, dne 15. decembra se je vršilo predavanje ZRJ v prostorih s. Županc in v Mirovici, predaval je s. Arh iz Zagorja o »pomenu in namenu raznih strokovnih organizacij«. Predavanje je bilo zelo podučno in stvarno, za kar je žel predavatelj splošno odobravanje. Po predavanju se je vršila debata. Oglasili so se razni sodrugi z nasveti, kako poživeti delo v organizaciji in delavstvo stoodstotno organizirati v vrstah svobodne strokovne organizacije, da bo prišel proletarijat čimprej do svojih pravic in svobode. — Dne 17. decembra je deložiral v največjem snežnem metžu nacionalni delavec svojega sodelavca marksista s petimi malimi otročki, Bridko, žalostno, a resnično. — V nedeljo, dne 22. decembra je bila prava manifestacija naše misli. Obiskali so nas ss. dr. Reisman, Eržen in Jelen. V nabito polnih prostorih pri g. Škobernetu v Grižah so nam omenjeni sodrugi povedali mnogo koristnega in nas podučili o naših pravicah in delu za naš dobrobit in dobrobit vsega delavstva. Želimo, da nas še večkrat obiščejo! — Po predavanju se je vršila v prostorih s. Županca božičnica v prid brezposelnim rudarjem in njih otročičkom. Z najlepšimi besedami so se obdarovanci zahvaljevali odboru ZRJ. Največja zahvala za gre sodružici Župancevi, ki je v najslabšem vremenu prevzela nabiralno akcijo, da se vsaj na božični dan olajša bedno stanje izmožganih in od kapitalizma zavrnjenih proletarcev. »Zarja« jim je zapela delavski pozdrav. Globoko ganjeni so obdarovanci preživeli ta večer skupno s svojimi sodrugi v znamenju delavske solidarnosti. Že dolgo smo govorili, da bomo pričeli s tečajem za računstvo in knjigovodstvo. Sedaj nam je odbor ZRJ javil, da se bo tečaj začel takoj po novem letu. Izobrazujmo se sami, kajti družba nam nudi le trpljenje, izkoriščanje in siromaštvo. »V solidarnosti je moč, v znanju svoboda.«

Silvestrovanje priredi podružnica ZRJ v gostilniških prostorih pri s. Župancu. Nastopijo pevci »Zarje« in godba. — Pridite!

Kranj

Delavstvo »Jugobrune« bo obdržalo v nedeljo, dne 29. decembra s pričetkom ob pol 10. uri v dvorani restavracije »Semen« sestanek, ki naj se ga udeleži v čim večjem številu.

Silvestrovanje priredi SDSZJ v restavraciji »Semen«. Spored bo pester in zabaven. Začetek ob 20. uri.

Jesenice

Kino Radio predvaja v soboto in nedeljo ob 8. uri zvečer (v nedeljo tudi ob 3. uri popoldne) veselo filmsko opereto »Hočem se poročiti« z Renato Müller v gl. vlogi. Dodatki običajni. Sledi za Novo leto: »Ne poznam te, a ljubim te.«

Velenje

Vsem rudarjem, da pazno in s premislekom prečitajo, da bodo vedeli, kaj je delovna fronta. Takoj po prevratu smo rudarji čutili, da je treba nekaj storiti, ako hočemo, da bomo kaj pomenili v javnosti; spoznali smo, da se bomo morali organizirati in prišli smo do zaključka, da je naša edina le razredno borbena strokovna organizacija (tedaj Unija slovenskih rudarjev v Zagorju). In res je velenjska podružnica kmalu štela preko 700 članov. To je bila resnična enotna fronta velenjskih rudarjev. Tedaj sicer še ni bilo krize, pa vendar smo se morali tudi tedaj boriti za svoje pravice. Boj je bil uspešen. Živelimo smo življenje, vredno človeka. Tako je bilo tedaj. Kapitalisti pravijo, da delavec ni nikdar zadovoljen s svojim zaslužkom in položajem. Ne bili bi kapitalisti, ako bi govorili drugače. Zato nas ne vznemirja, kar taka gospoda misli in govori o delavstvu. Pač pa je žalostno to, da imamo v vrstah delavstva sotrpinke, ki s teboj vred tarnajo, ker čutijo bič buržuazije, zraven pa delajo s svojimi razrednimi nasprotniki roko v roki. Najvažnejše pa je, da delavstvo spozna zavirače delavskega pokreta, ki si ustanovljajo organizacijo le za svoj lastni okus, nikdar pa ne v splošno korist delavstva. Takoj po prevratu smo imeli priliko spoznati rudarja X. Kakšno korist je velenjskim rudarjem tedaj prinesla Jug. strok. zveza, ki ji je bil X. duša. Njegova glavna parola je bila, ubiti delovno fronto. To se mu je posrečilo. Gosp. X. je interveniral pri različnih oblastih proti temu, da bi se odtegovali prispevki pri izplačilu. Uspel je. Organizacija je številčno padla. S tem pa je šla po vodi tudi aprovizacija (po znižanih cenah, kakor jo je predvidevala kolektivna pogodba). Rudarji, sodite sami, kakšen pomen je imela naša aprovizacija v drž. skladišču. Razbiti in razkropljeni smo rudarji v kratkem postali prava ničla. Ker smo se v preteklih 17 letih nekaj naučili, smo sedaj iznova spoznali, da je naša bodočnost le v svobodni strokovni organizaciji, podružnici Zveze rudarjev, v kateri je včlanjenih že preko 100 odločnih bojnikov. Pa še pristopajo iz proste volje eden za drugim, organizacija rase skoro brez agitacije. Slišimo pa zopet preroka, ki mu ni prav, da so marksisti v ospredju. X. je začel navijati staro lajno (zaenkrat samo prišepetava), rekoč: »Rudarji, zakaj ste tako neumni, da v teh slabih časih plačujete tako drago organizacijo, lahko se tudi pri nas borite za iste socialne interese delavstva, tembol, ker pri nas ni treba nič prispevkov odračunavati. Obeta novo glasilo, ki bo baže nazvano »Delavska fronta«. Bo čisto poceni, tiskala ga bo baže katoliška Cirilova tiskarna v Mariboru. Gosp. X. se hvali, da je on tisti, ki je izvojeval, da se je premog pocenil od Din 12 na Din 10 za 100 kg. Ima že tudi zajamčen kredit za sušilnico. Videli boste,« pravi, »uspehe mojega dela, ki bo pomenilo pravi procvit za velenjske rudarje.« Mi rudarji vemo, da je namen tega gospoda isti kot neposredno po vojni. Kako blagodejne posledice je rodilo njegovo delo, smo spoznali rudarji potem, ko je bila naša razredna organizacija na tleh. Ako ga X. po vojni ni imel slabih namenov, potem ga je lahko izkušnja naučila, da je bilo njegovo delo v škodo rudarjem. Če sedaj kljub temu znova ruje proti razredni organizaciji, potem se ne more več izgovarjati, da dela v dobri veri.

**Snežke
in
copate**

**J. LAH
MARIBOR
OLAVNI TRG 2**

Zato je naša dolžnost, da razgalimo njegovo delo v preteklosti. Imamo pa iz tega gnezda v Velenju tudi še enega njegovega prišasta, ki hodi delavce oziroma delavske zapužnike predpostavljeno denuncirati. — Pri občinskih volitvah je glasoval z gospodom na rudniku skupno proti »punktašem«; namreč nacionalno; 5. maja zopet nacionalno. Pri prihodnih volitvah pa bodo najbrže ti glasovi oddani za tiste, ki bodo tedaj imeli moč. — Nočemo mi zavedni delavci podpirati takšnih enotnih front, ki predstavljajo s klerikalno in fašistično mešanico, pa če so še tako veliki kričasti poleg. Mi hočemo enotno organizacijo, v kateri bomo sami gospodari. Le po tej poti bomo odpravili izkoriščanje dela po kapitalu.

Guštanj

Ogledalo naših krščanskih mož in nacijev! 8. novembra 1924 je delavstvo v jeklarni na javnem zborovanju sklenilo, ustanoviti poseben fond za podpiranje obolelih tovarišev. Vsak delavec je prispeval po Din 2 mesečno; za upravljanje tega fonda pa je bil izvoljen ta-le odbor: predsednik Schmidhofer Silvester, blagajnik Naveršnik Ferdo; odborniki: Potočnik Andrej, Terbovšek Jože, Močnik Luka, Lasnik Franc; v kontrolo: Kamnik Florijan in Lečnik Lovro. Izvoljeni so bili po večini delavci, ki so stali izven organizacije SMRJ. Po enem letu obstoja se je izkazalo, da prispevek ne zadostja za količnik izdatno podpiranje med letom obolelih, zato je bilo spet na javnem zborovanju dne 8. novembra 1925 v »baraki« sklenjeno, da se zviša prispevek na Din 3. Ta prispevek je ostal do današnjega dne. Iz tega fonda so se v redu in brez vsakih pritožb izplačevale podpore. Vsak delavec je točno vedel, kje in koliko podpore mu pritiče in kje jo dobi. Na željo podružnice SMRJ je blagajnik tega fonda podal poročilo o stanju na prvem javnem zborovanju. Ta fond ni bil registriran pri oblasti in se zato tudi niso vršili vsakoletni občni zbori, pač pa je upravljali fond še prvi izvoljeni odbor. Letos spomladi so pa naši krščanski možje in naciji napravili vlogo na sresko načelstvo, češ, da se jim godi krivica v tem fondu, ker da ima kontrolo samo SMRJ in da odbor ne funkcioniira, ter so predlagali, naj ta fond prevzame Krajevna bratovska skladnica v upravo. Torej za desetletnico obstoja tega čisto delavskega fonda, iz katerega je dobilo že veliko delavcev podporo in to vsi po enakem ključu, so delavski prijatelji poklicali oblast na pomoč ter predlagali, naj se izroči pod upravo institucije, v kateri ima glavno in odločilno besedo podjetje, ki je avstrijskega izvora in ki tako krščansko skrbi za svoje delavce z neplačanimi dopusti in brskiranjem kolektivne pogodbe, ki še do danes ni podpisana. Res čudno se to sliši, a žal je bridka resnica. Pred enim mesecem je poklical g. sreski načelnik predstavnike vseh treh strokovnih organizacij in bratovske skladnice ter odredil, da se fond z novim letom preda v upravo bratovski skladnici. Torej v upravo in kontrolo avstrijskega podjetja. Zato je članstvo SMRJ sklenilo, da izstopi iz tega fonda, ker ne more dopuščati, da bi »čez njihov prislužen denar, darovan za bolnike, komandiral podjetnik. Gospodje ovaduh, zopet se se enkrat izkazali. Če vam ni kaj ugajalo v upravi fonda, zakaj pa se niste pritožili na odbor? Saj ste vedeli, kdo je predsednik in blagajnik. Če ste vedeli, kje se dobi denar, da ga ni nobeden zamudil, bi bili šli tja še po zaželeno informacije, če ste jih potrebovali. Pa ne — rajše ste napravili ovadbo, ki je vrhu tega še brez podlage. Saj itak veste, kdo je imel kontrolo čez ta fond, zato primite kar sebe za uho, če imate kakšne pritožbe. SMRJ je bil popolnoma sporazumen s sedanjo upravo fonda, čeprav ni imel v njej odločilne besede. Kakor se vidi, ste pljunili v lastno sklado, ker ste lasten fond ovadili oblasti. Res lepa je vaša krščanska in nacijska ljubezen, zato ste vredni drug drugega. Delavstvo bo pa imelo lahko izbiro pri volitvah obratnih zaupnikov, ker voliti mu bo — ali zaupnike SMRJ, ki so za napredek in izboljšanje delavskih razmer, ali pa one, ki hočejo zadnjo delav-

ske paro spraviti pod upravo in kontrolo podjetnika. — Kam pa pridemo, če bomo namestu neodvisnosti in autonomije delavskih organizacij in ustanov silili pod jerobstvo in namestu, da se delavci sami med seboj sporazumemo, klicali oblasti zoper same sebe na pomoč.

Korajža velja. Resnici na ljubo in v odgovor tukajšnjemu dopisniku notice v »Delavski Pravici« z dne 5. t. m. izjavljamo to-le: Ali je g. tovariš dopisnik dobo dveh let prespal, ali pa hoče posnemati hinavce, ki se preradi skrivajo pod krinko krščanstva. Izgleda, da je oboje točno, najbolj pa poslednje. Dopisnik trdi, da se v zadnjih dveh letih, odkar »J. S. Z.« ni več sodelovala, ravno tako v jeklarni ni nič doseglo. Nasprotno so se baže akordne postavke znižale pri zadnji razpravi za 10 odstotkov za vse v obratu zaposlene delavce. Da bo bolj učinkovito, se dostavlja: »No, kdo je pa temu sedaj kriv? Ali so gospodje sodežji res tako naivni, da tega niti na lastni koži ne občutijo? Ko smo obtožbo čitali, je naš glavni zaupnik debelo gledal, kdaj se je vse to moglo zgoditi, ker pripoveduje »pravičnik«, da on o tem nič ne ve. Šel je vprašat stare gg. tovariše (ker podpisal se je dopisnik za starega kovinarja). Na veliko začudenje ti stari člani J. S. Z. niso o redukciji nič vedeli, ampak so morali vprašati mlade. Tu so šele izvedeli, da je mišljen obrat »strugarna osovina«. Ta obrat je res dobil med časom, ko so bile vlozene zahteve delavstva za novo pogodbo, nov akordni sistem, proti kateremu so se pa pritožili le trije iz tega oddelka glavnemu zaupniku. Ta je odredil, naj si izberejo dva ali tri tovariše, da bodo šli z njim k ravnatelju. In res so si izbrali tri ter določili dan. Ko pa je glavni zaupnik prišel po nje, se je eden izmed njih izgovoril, da je premlad in da zato ne gre, drugi je nekam izginil, tretji se je pa izrazil: »Sam pa tudi ne grem.« Tako so pustili zaupnika na cedilu. Ta pesem se je drugič zopet ponovila. Glavni zaupnik jim je nato rekel: »Kadar boste pripravljeni iti z menoj, pa se zglasite.« Ker pa se mladi s stari kovinarjem vred še do danes niso zglasili in rekli, da so pripravljeni stopiti ravnatelju pred oči, temveč rajši delajo za akordno mezdo tako, kakršna je, smo mnenja, da se tudi nimajo pravice pritoževati se in dolžiti SMRJ, če še nimajo tega, kar bi radi. Naj si gospodje vtaknejo tale odgovor za klobuk. Pozivamo dopisnika, ki je krščanski mož, da nam po-

ve, kako se to s krščanstvom strinja? Ali je to tudi krščansko, delati drugim krivico in krivo pričati? Če si stari kovinar ne upa stopiti pred ravnatelja, potem naj bo vsaj toliko pošten, da prizna svojo napako in je ne tlači drugim v čevlje. Prihodnjič bomo pa povedali na naslov »starega krščanskega kovinarja« še nekatere stvari.

14 dni brezplačnega dopusta. Namesto božičnice ali pa trinajste plače je naša tovarna letos podelila delavstvu 14 dnevni brezplačni dopust. Tudi pri nas namreč štedijo na račun delavskih mezd. Z zadevo se bomo v eni izmed prihodnjih števil podrobneje pobavili. Delavstvo že dalje časa ni priredilo nobene svoje prireditve, letos pa se bo kljub vsemu organizirano delavstvo sestalo in skupno pričakalo prihod novega leta.

Silvestrovanje SMRJ. Naša tukajšnja podružnica SMRJ bo priredila letos silvestrovanje v prostorih gostilne g. Miloniga. Svirala bo delavska godba. Vstopnina zelo nizka.

Esperanto

O »D. esperantskem društvu« v Ljubljani. — Na podlagi dekreta II No. 2775-2 kr. banske uprave Dravske banovine v Ljubljani z dne 1. marca 1935 je bilo odobreno Delavsko esperantsko društvo. V to društvo pa so prišli ljudje, katerih namen je bil osvojiti Delavsko esperantsko društvo. Res se jim je posrečilo okupirati vodilna mesta društva. Zaradi tega in radi sprejema g. Damjana Vahena, sta dve tretjini članov zahtevali izredni občni zbor. Predlog so podpisali tudi štirje odborniki. Na to pismeno zahtevo je vodstvo društva izključilo dve tretjini članov z odborniki vred, tako da imenovano društvo obstoji še iz sledečih oseb: Podpredsednica gđc. Mara Virant; blagajnik Lojze Tabernik, policijski uradnik; tajnik Anton Sterle, delavec; Dora Žvan, uradnica in znani Damjan Vahen, propagandni predsednik; Golob, krojaški pomagač. — Vsi tukaj navedeni predstavljajo takozvano »D. esperantsko društvo« (kakor dosledno pišejo meščanski časopisi v svojih poročilih o tem društvu). Od pridevka delavski je ostala samo še črka D. — Na to smo hoteli opozoriti delavsko javnost. — Delavski esperantisti.

V Zagrebu nameravajo zgraditi novo moderno bolnišnico za vojake.

Tivar-obleke

Rabite obleko za delo?

Pri nas jo dobite za Din 140.—

Potrebna Vam je praznična obleka?

Pri nas jo dobite za Din 240.—

Seveda tudi brez kape ne morete biti!

Imamo veliko izbiro po ceni Din 12.—

Zima je! Potrebna je zimska suknja!

Zopet Vas mi najboljšje postrežemo Din 320.—

Kratka suknja stane pa samo Din 140.—

Dežuje! Zopet smo mi, ki Vas najboljšje poslužimo!

Naši nepremočljivi hubertusi po Din 320.—

Vaša soproga potrebuje nov plašč.

Naši plašči za dame so naš ponos!

Dobite ga že za Din 290.—

Posetite nas brezobvezno,

in našli boste nekaj tudi za Vas!

Tivar-obleke

Konzumno društvo za Mežiško dolino

P. Z. Z. O. Z. v Prevaljah

Poštni predal št. 3.
Telefon Interurban št. 5.

Poštni čekovni račun 12.048.
Brzjav: Kodes Prevalje.

Osrednja pisarna in centr. skladišče v Prevaljah.

Podružnice:

Prevalje, Leše, Mežica, Črna I, Črna II, Sv. Helena, Guštanj, Muta in pekarna v Prevaljah.

Zadruga nudi svojim članom vedno sveže blago po najnižjih cenah. — Hranilne vloge sprejema centrala v Prevaljah in njene podružnice ter jih obrestuje po najvišji obrestni meri. Vse nove hranilne vloge se na zahtevo vlagatelja takoj izplačajo. — Prodaja se le članom. — Član društva postane lahko vsak. — **Delež znaša samo Din 100.—**

Delavci in delavke! Kupujte svoje življenjske potrebščine le v svojih zadrugah.

Jakob Perhavec
Maribor, Gosposka ulica 9 - Telefon 25-80

Izdelava likerjev. Desertna vina. Sirupi. Žganjarna. Vedno na zalogi: rum, konjak, likerji, slivovka itd. Na debelo! Na drobno!